

Nešto o podrijetlu Mara Battitorra, priređivača prvoga izdaña Čubranovićeve Jedupke.

Potaknut riječima K. Jirečeka, da bi trebalo pretražiti genealogiju Mara Battitorra i biskupa Tome Natalića Budislavića, ne bi li se tako možda ušlo u trag pjesniku Andriji Čubranoviću,¹ pokupih nekoliko podataka o prvome. Iako je moje potraživanje bilo bez uspjeha, ipak ću te podatke iznijeti ovdje, ne bi li kolikogod pomogli budućemu istraživaču u tom pitañu.

Već je nepoznati komentator oporuke biskupa Tome Natalića Budislavića u Mattejevu „Zibaldone“ primijetio, da se Maro Battitorre prije zvao Battioro (prima si diceva Battioro). U savremenim spisima pored latinskoga oblika Battiorius dolazi i talijanski Battidoro, od kojega je potekao iskrivljeni talijanski oblik Battitorre.

Šimun je Andrijin Battioro, koji je sastavio oporuku g. 1547. te iste godine i preminuo, bio djed Maru Battitoru. On u svojoj oporuci, koje je sadržaj u glavnome priopćio Jireček, spominje svoje četiri kćeri i tri sina.² Njegove nas kćeri ovdje ne zanimaju, već samo sinovi: Marin, Jakov i Fraño. Jireček je na naprijed spomenutom mjestu nagađao, da je Šimun po svoj prilici imao još jednog sina, koji je po djeđu imao ime Andrija. To Jirečekovo domišljanje potvrđuju knige tutorâ u dubrovačkom arhivu. Na 7. decembra 1542. bio je imenovan kao samotreći skrbnik djeci Lovra de Gigantibus Andrija Šimunov Battioro: Die VII. decembris 1542. facti fuerunt tutores filiorum ser Laurentii de Gigantibus Palladinus Ioannis de Crieva, Laurentibus de Gigantibus, Andreas Simonis Battioro.³ Ovaj je Andrija Šimunov naskoro umro, jer ga otac ne spominje u oporuci g. 1547. niti više ima o njemu spomena u spisima. Od spomenutih Šimunovih sinova Marin je bio poslije preminulog Andrije najstariji te mu otac pored jednakog dijela

¹ Archív f. sl. Philol. XXI, 477.

² Ibid. XXI, 476.

³ Tutores Notariae 1534.—1547., sv. I, l. 113 b.

s ostalom braćom ostavla suviše veliku kuću u Dubrovniku s pogodbom, da je ne smije ni prodati ni darovati, već da ide u nasleđe od jednoga Marinova potomka na drugoga. Ako Marin umre bez muškog nasljednika, tada ima pripasti muškim potomcima njegove braće Jakova i Frana, koji su g. 1547. bili još maloletni.

Jakov je g. 1549. polazio školu računice abakista Fraña Vukana (Vulcan). Desilo se jednom, da je neki učenik u školi uzeo Jakovlev ugbenik računice ili ga ukrao, kako kaže njegov brat Marin u svojoj tužbi knezu i malomu vijeću. Jakov reče učitelju, da mu potraži knigu. Učitelj mu odgovori: „Traži je sam, zar ću ti je ja tražiti?“ Tada Jakov za naknadu uze knigu jednog svog druga, o kojemu je sumnio, da je njegovu ukrao. Došavši Jakov sutradan na 23. juna 1549. u školu, ponovno reče učitelju, da mu knigu nađe. Učitelj mu odvrati, da je traži sam po klupama i u ormaru. Jakov je stane tražiti i uistinu je nađe u ormaru. Nato dječak, kojemu je Jakov bio oteo njegovu knigu, zamoli učitelja, da naredi Jakovu, da mu vrati knigu. Jakov odgovori: „Kad se je našla moja, naći će se i njegova“. Učitelj tada upita Jakova: „Ko ti je bio uzeo knigu? Zar sam ti je ja ukrao?“ Jakov odgovori: „Ja ne znam, ali će se ipak ugbenik mog druga naći“. Uvrijeđen tim riječima učitelj, dobaci Jakovu: „Derane, lažeš, da sam ti ja ukrao knigu“. To rekavši dobro ga zauši. Radi te zaušnice tuži Marin Šimunov abakista knezu i malomu vijeću.¹ Do istrage ne dođe, jer u to zalegnu učitelj Fraño i sastavi oporuku, u kojoj kaže, da je čini „zdrav u pameti, ali obnemogla tijela radi zadobivenih rana“. Ko mu je rane zadao, ne govori u oporuci. Ali se s pravom može nagađati, da mu ih je zadao netko od rodbine Jakovleve ili netko drugi po nagovoru njegove rodbine, da se tako osveti učitelju za danu zaušnicu malome Jakovu. Fraño Vukan prebolevši rane poživi još dvije godine. Oženjen je bio nekom Mlečankom, koja mu u miraz donese neke neobrađene zemlje na Mletu. Ona nije imala od srca poroda, ali je Frañu sluškiña rodila sina. Stoga naređuje on u oporuci ženi, da hrani uza se njegova nezakonitoga sina. Službenici pak ostavla „od ljubavi i po svojoj savjesti“ 12 dukata, da se uzmogne udati. Premda je bio učitelj računice, poganski ga je svijet zanosio kao kakova humanista, pa je stoga i svojemu nezakonitom sinu nadio ime, kojim se zvao glasoviti rimski car, Marko Aurelije.²

¹ Lamenta politica 1543. - 1558., sv. 8, l. 146 b.

² Test. Not. 1549.—1555., sv. 40, l. 109.

Marin Šimunov Battioro vjenča g. 1553. Dešu, kćer Gabrijela Monaldija, ljekarnika u Dubrovniku. Taj se Gabrijel Monaldii otprije zvao „Gabriele Gabrieli“. Ali budući da je Ivan Jerolimov Monaldi u svojoj oporuci, sastavljenoj na 15. februara 1544., a unesenoj u notarijske knjige na 16. jula 1546., imenovao Bartola, Miha i Marina sinove spomenutoga Gabrijela Gabrijelija svojim univerzalnim baštinicima, već se njihov otac počeo nazivati prezimenom Monaldi iz harnosti prema pokojnomu Ivaau Jerolimovu Monaldiju, koji je s G. Gabrijelijem bio i u rodu, kako doznajemo po ženidbenom ugovoru od g. 1553. njegove kćeri Deše s Marinom Šimunovim Battiorom: Die X. julii 1553. Marinus Sim. Battioro ex una parte et Dessa filia Gabrielis Monaldi aromatarij ex altera matrimonium contraxerunt. Deša je svojemu mužu u miraz donijela 1000 zlatnih dukata. Njezina je majka bila Rusa, kći Mihaila Zuzorića. Dešin brat Miho Monaldi, kako je već dobro poznato,¹ pjevao je talijanski i bio je jedan od osnivača „akademije složnih“ (accademia dei concordi). Tako Marin Šimunov Battioro dođe u svojbinu sa Monaldima i Zuzorićima, dvjema imućnim i uglednim građanskim porodicama u Dubrovniku. Deša je Marinu rodila tri sina, od kojih je jednomu bilo po ocu nadjenuto ime Marin, drugomu po majčinu djedu Gabro, a trećemu Miho po ujaku Mihi Monaldiju. Miho je bio njezin najmlađi sin. Ujak Miho sjeća se u svojoj oporuci od 6. aprila 1581. sve trojice sestrića sa tri dukata na glavu, ali se kod razdiobe ujakove ostavštine g. 1593. više ne spominje Miho, jer se prije te godine prestavio. Miho Monaldi u svojoj naprijed spomenutoj oporuci od 1581. ostavlja svojoj strini Deši i njezinoj sestri Mari, koludrici u manastiru sv. Nikole, sve svoje imanje, da ga uživaju do svoje smrti. Nakon njihove smrti sve je imalo pripasti njezinoj sestri Deši i njezinim sinovima. Ali Deša umrije nešto prije svoga brata Miha, naime g. 1587., pa tako se dokopaše Mihina imanja njezina dva živa starija sina Marin i Gabro.

Marin Šimunov Battioro umro je početkom g. 1571., jer na 15. februara te godine bili su imenovani tutori njezinoj ženi Deši i njezinim sinovima, i to Lovro Bobalević, Jerko Kabužić, Bartuo Ragonati, njezin brat Miho Monaldi i Šimun Zlatarić, otac pjesnika Dinka Zlatarića. Jakov, brat Marina Šimunova, imao je dvije kćeri Maru i Cvijetu i dva sina Marina i Šimuna, stoga njezov brat Fraño, koji je bio bez djece, u svojoj oporuci učinjen na 28. marta

¹ Körbler, Talijansko pjesništvo u Dubrovniku (Rad Jugosl. akad. sv. 212. 99).

g. 1583., a registriranoj istom na 26. januara 1607., ostavla sve svoje imane dvjema kćerima svojega brata Jakova bilo za njihovu udaju ili koludričene, a umru li one bez zakonitih potomaka, onda sve ima pripasti Jakovljevim sinovima.

Maro Marinov Battitorre (Battioro) vjenčao je g. 1591. Anicu, kćer pok. Mateja Karamunde, koja mu je donijela u miraz tri hiljade zlatnih škuda.¹ Maro i Gabro Marinovi nijesu bili zlatari, kako bi se po njihovu prezimenu moglo suditi, već trgovci. Anonimni komentator oporuke biskupa Tome Natalića Budislavića u Mattejevu „Zibaldone“ kaže, da je Maro Marinov Battitorre bio velik trgovac u Mlecima: Marino di Marin Battitorre (prima si diceva Battioro) cittadino Raguseo e gran mercante a Venezia. To se može mirne duše vjerovati komentatoru, jer nam je tako jasnije, zašto je Maro Battitorre upravo u Mlecima g. 1599. priredio izdanje pjesama svoga ujaka Monaldija i Čubranovićeve Jeđupke. Kaošto je Maro sa svojim bratom Gabrom baštiniio sav imutak Miha Monaldija, tako je baštiniio i njegove talijanske pjesme u rukopisu, kako sâm ispovijeda u poslanici upravljenoj Cvijeti Zuzorićevoj, kojoj je ućeve pjesme posvetio. Štampanem ućevih pjesama Maro se htio odužiti svojemu ujaku za sve dobro, što je od nega doživio. Ali se sada pita, što je Mara moglo potaknuti, da u isto doba priredi i izdanje Čubranovićeve Jeđupke. O tomu on u posveti ili predgovoru ništa ne kazuje, već veli naprosto, da je nemu „dopalo u sreću“, da izda na svijet Čubranovićevu Jeđupku. Sva je prilika, da ga je na to sklonio kanonik Tomo Natalić Budislavić, kojemu je izdanje posvetio. Tomina je slavičnost prevršivala svaku mjeru. On se po svojim genealoškim izmišlotinama može isporediti s Ivanom Tomkom Mrnavićem. Toma se kod svojih prijateļa razmetao svojim slavnim rodnom i plemenom. Da su mnogi u tom pogledu nasjeli, a među njima i Maro Battitorre, uzimljući za živu istinu sve, što je Toma o svojim pradjedovima govorio, lako se može dokazati. Tomin otac Vieko Leonardov bio je brijač u Dubrovniku. On je g. 1528. vjenčao Peru, kćer pok. Luke Tomkova Babića sa Šipana. Tom se prigodom Antolina, majka Perina, obveza, da će dati 200 dukata u miraz svojoj kćeri Peri, ali Vieko mjesto 200 dukata dobi kasnije od Antoline samo zemlišta na Šipanu. Antolina je bila spravna, kako se doznaje iz ženidbenog ugovora tada učinena, stanovati sa svojim zetom i nemu ostaviti svu svoju imovinu, ako je on ushtjedne

¹ Pacta Matrim. 1579.—1593., sv. 10, l. 199 b.

hraniti do nezine smrti.¹ Vicko je Leonardov umro g. 1549., kada je sastavio i svoju oporuku.² Iz te oporuke doznajemo za sve članove njegove obitelji. Imao je tri sina: Leonarda, Ivana-Luku i Toma, i dvije kćeri: Katu i Anicu. Kata se bila udala za nekog brijača Luku Markova, umrla je još prije nego joj je otac sastavio oporuku, a Anica je u to vrijeme bila još maloljetna, zato joj otac ostavila 250 dukata za miraz, kad se uda. Ona se kasnije udala za Frañu Brauta iz Stona g. 1566.: Die XXVI octobris 1566 Franciscus Bernardi Brauti de Stagno ex una et Anizza filia q. Vincentii barberii parte ex altera matrimonium contraxerunt.³ Tu Aničinu udaju za F. Brauta spominje g. 1606. u svojoj oporuci nezina brat, tada još kanonik, koji za Brauta kaže: mio cognato. Nezin je brat Ivan Luka bio već preminuo, kad je ženidbeni ugovor uglavljen, jer se on u nemu ne spominje, dok se Toma spominje, premda je bio mlađi od Ivana Luke. Naskoro se i nezina brat Leonardo predstavio te je još bio živ jedino Toma, potoñi biskup trebiñsko-mrkanski. Anica nije imala poroda s Brautom, koji je preminuo g. 1592. ostavivši svoj imetak stonskomu biskupu s pogodbom, da se govore tri mise svake sedmice za ispokoj duša u čistilištu. Ako koji budući biskup stonski ne bi htio toj pogodbi privoleti, onda neka sva njegova imovina pripadne duvnama sv. Mihovila u Dubrovniku.⁴ Njegova udovica Anica nadživjela je i svojega brata biskupa Tomu preminulog u Napulu g. 1608. Noj su bili ponovno imenovani skrbnici na 13. jula 1609.⁵

Vicko Leonardov izjavljuje u oporuci, ako njegova žena Pera htjedne živjeti kao udovica, neka uživa sva njegova dobra do svoje smrti, koliko to dopuštaju dubrovački statuti. Suviše joj ostavila 50 dukata od ljubavi (per amore), da nima raspolaze kako hoće za života i na času smrti. Posledñi su joj put tutori bili imenovani na 3. marta 1568. Vicko naređuje, da mu sestra Jela dok je živa ima pravo stanovati kraj sv. Frañe bez plaćanja stanarine. Ostavila Antunu Čubranoviću jedan dukat od ljubavi, isto tako po jedan dukat Mari, ženi drvodjelca Jakova Petrova, i nezina mužu Jakovu. Za Antuna Čubranovića kaže da mu je „cugino“, a za Maru Čubranović udatu za Jakova, da mu je „cugina“. Antun i Mara Čubranović bili su djeca Ruska Čubranovića zidara (murator) i njegove žene Stanule.

¹ Pacta matr. 1523.—34., sv. 6, l. 69.

² Test. Not. 1543.—49., sv. 39, l. 268.

³ Pacta matr. 1558.—1578., sv. 9, l. 100.

⁴ Test. Not. 1592.—95., sv. 49, l. 45.

⁵ Tutores Not. 1593.—1619., sv. 5.

Sve se to očito razbira iz ženidbenog ugovora od g. 1529., kad se Mara, kći Ruska Čubranovića, udala za drvodjelca Jakova Petrova. U ugovoru se pored Antuna i Mare spominju još tri sina Ruska Čubranovića: Petar, Šimun i Čubar. Antun i Petar stanovali su s roditeljima, a Šimun i Čubar bili su u tuđini na putu. Rusko nije imao gotovine pri ruci, pa stoga obećaje zetu Jakovu, da će kćeri isplatiti miraz od 80 dukata kroz šest mjeseci, a za zalog mu dopušta da stanuje bez plaćanja stanarine u jednoj od njegovih kuća u Nikolićevoj ulici (Nicolich uliza) u Dubrovniku.¹ Nauzvrat je njegov zet Jakov imao kupiti svojoj zaručnici pored nekih drugih sitnica suknu (unum suchnium). Rusko se Čubranović često spominje od 1498.—1524. kod crkvenih gradnja, kako je već istakao Jireček.² Umro je po svoj prilici g. 1534., jer se tada po prvi put navode skrbnici njegovoj udovici Stanuli: Die ultimo augusti 1534. facti fuerunt tutores Stanulae relictæ q. Ruschi Gibranovich.³

Rusko je Čubranović pored spomenuta četiri sina imao još jednoga po imenu Mateja, koji se u ženidbenom ugovoru njegove sestre Mare ne spominje, jer je možda bio još maloletan pa od njegove privole na ugovor nije bilo ni potrebe. On nije bio duga vijeka te je umro g. 1541. Iz njegove oporuke, koju je sastavio na 18. septembra god. 1541., a bila je registrovana u notariji na 28. septembra iste godine, doznajemo koješta o sudbini njegove braće i sestre Mare. Majci Stanuli oporučuje 50 dukata, a sestri Mari udatoj za drvodjelca Jakova Petrova 10 dukata. Brat mu je Šimun već bio promijenio svijetom, te je kod kuće još jedini bio brat Antun, komu ništa ne htjede ostaviti stoga, što se nije kanio ni ženiti, kaošto ni oporučitelj sam nije bio oženjen. Radi toga ostavlja svu svoju imovinu u jednakim dijelovima svojim dvjema nećakinja: Madi, kćeri pokojnoga Frañe, slikara, i Stanuli, kćeri pokojnoga brata Šimuna. Ali budući da je Mada bila šepava te nije imala nade, da će se udati, ostavlja joj polovinu svoga imutka s pogodbom, da poslije nezine smrti ima pripasti bolnici zvanj „Kuća Krstova“ (Domus Christi). Što se tiče Stanule, koja je boravila negdje na istoku, ostavlja joj drugu polovinu, ali uz uvjet, ako se vrati u Dubrovnik i tu nastani, inače da nema prava nikakova na njegovu

¹ Ta ulica, u kojoj su zidari Čubranovići imali više kuća, tako se možda zvala po Nikoli Čubranoviću, zvanom nuprosto Nikolić. Isp. Jireček, Archiv f. sl. Phil. XXI, 474.

² Ibid. 474.

³ Tutores Not. 1534.—47., sv. I.

ostavinu, koja u toj prilici ima tako isto pripasti naprijed spomenutoj bolnici.

Vidjeli smo prije u ženidbenom ugovoru od 1529. Mare Ruska Čubranovića sa Jakovom Petrovim, da su već tada nezina dva brata bila u tudini. Kanonik Toma u svojoj oporuci od 1606. spominje svoju svojbinu Čubranoviće i na Sešskoj Rijeci i na Krku. Može biti, da se Čubar, za kojega se nigda ne kaže da živi na domu, onamo odselio, a s njim možda i brat Petar. Ti su Čubranovići na Rijeci i Krku u dalekoj svojbini s kanonikom Tomom prije svega mogli biti sinovi Ruskovi, jer su jedino oni po tankoj krvi bili nešto svoje kanoniku Tomi, kako ćemo niže vidjeti. Oni su kao zidari tražili zarade po svijetu. Zanatlije se u to doba još obično ne bileže svojim prezimenom, nego samo svojim krsnim imenom, a kadikad pridavaju svojem krsnom imenu i ime svojega oca. Ako su dakle sinovi Ruskovi Čubar i Petar pošli na Rijeku i Krk, da što zarade, te su se tu i okučili, oni su bili tamo poznati kao zidari Petar i Čubar Ruskovi. Stoga se ne treba ni najmađe čuditi, da se tim Čubranovićima kasnije zameo svaki trag.

Maro Battitorre u posveti Jeđupke kaže, da je Toma Natalić Budislavić bio „rođak“ Andriji Čubranoviću i „plemenom maternijem od iste kuće Čubranović“. Prije svega iz naprijed navedenog jasno je, da majka Tomina nije bila od Čubranovića, već je bila kći siromašnog Šipačca Luke Babića. Sva se svojbina Tomina s Čubranovićima svodi na to, što je baba Tomina, naime majka njegova oca Vicka, bila istoga roda kao i Stanula, žena Ruska Čubranovića. One su bile dvije sestre, a Leonardo, djed Tomin, i Rusko Čubranović bili su po tome pašinci, kako je našao u spisima notarije dr. Kolendić i priopćio mi. Eto, zašto Vicko Leonardov, otac Tomin, u svojoj oporuci kaže za djecu Ruska Čubranovića, da su mu „cugini“. Treba i to još imati na umu, da se Čubranovići u XV. i XVI. vijeku dijele po svojem zanimanju na dva glavna ogranka: na zidare i zlatare. Po općoj predaji pjesnik je Andrija bio zlatar, te po tom pripada ogranku Čubranovića zlatarâ, dok su Rusko i njegovi svi sinovi bili zidari ili graditelji. Ako se sve to uzme u obzir, onda je očividno, da Maro Battitorre ili hotimice, da se ulaska hvastavome kanoniku Tomi, ili nehotice, zaveden od slavičnog Tome, iskrivljuje genealogiju, kad kaže, da je Toma bio „rođak“ Andriji Čubranoviću i „plemenom maternijem od iste kuće Čubranović“, jer Toma jedva je mogao biti što no, se kaže, u desetoj kapi krvi rod Andriji Čubranoviću, a Tomina je majka bila rodom

od Babića sa Šipana. Maro je Battitorre svojim pretjeranim hvallama u posveti Jedupke još više raspirio protivnike Tomine, da ga napadaju nesamo usmeno, nego i pismeno. On kaže za Tomu, da je bio i „spjevalac“. Toma je bio doista stihotvorac „ilirski“, kako je zabilježeno u Mattejevu „Zibaldone“ i kako to pripovijeda Cerva, ali takav, da je svojim pjesmama pobuđivao smijeh kod tadašnjih dubrovačkih pjesnika, koji se ne mogoše uzdržati, a da ga ne napadnu u verzima. Prvi je bio Valentin Vicko Sorković (poslije g. 1670. obitelj se prozvala Valović), za kojega kaže Cerva da je pjevao hrvatski ili srpski od svoje mladosti i da su ga savremenici pri kraju XVI. v. kao pjesnika uvelike cijenili. Ali je u svojim pjesmama bio odveć ujedljiv te se nije žacao napadati u verzima ni najčestitiije lude. Kanonik je Toma bio dao napraviti za se grobnicu u klausturu dominikovačkog manastira te pored časnih titula o sebi dao uklesati i tobožne grbove svojih pređa.¹ To hvastanje Tomino na javnu mjestu potaklo je Valentina, da mu ispjeva više porugljivih pjesama, pače da mu istuče napravljene grbove na grobnici. Doznavši za to Toma tuži Valentina sudu, koji ga osudi na tri mjeseca zatvora. Kad je Valentin izišao iz tamnice, osveti se Tomi novom podrugljivom pjesmom, u kojoj šalivo pripovijeda, zašto je bio zatvoren. Velika je hvastavost Tomina dala povoda i vrsnomu savremenom pjesniku Dinku Zlatariću, da se Tomi fino i dosjetljivo naruga iznoseći u pjesmi pod natpisom „Šali s gizdavijem prijateljem“ sve slabooće slavičnoga Tome.¹ Između ostaloga kaže za Tomu da je „spijevalac od Omera boji sto krat“. Da se Toma nije gradio pjesnikom i da za nega u posveti „Jedupke“ nije kazao Maro Battitorre da je „spjevala“, ne bi doista Zlatarić tih porugljivih riječi u pjesmi bio ni izrekao. U toj Zlatarićevoj pjesmi dolaze i ove teško razumljive riječi „Biskupije činit spravan“.² Anonimni komentator u Mattejevu „Zibaldone“ tumači i te tamne riječi. Kad je g. 1599. umro Šimun Menčetić, biskup mrkansko-trebiński, senat dubrovački izabra mu za nasljednika dominikovca Arkandela Gučetića. Ali on ne htjede poći u Rim, da ga posvete za biskupa, s razloga, što je biskupija mrkansko-trebińska imala posve neznatnih prihoda, od kojih se nije moglo živjeti. Međuto je kanonik Toma često s prijateljima u Dubrovniku govorio (a imao ih je dosta među vlastelom, koju je liječio) o slabim prihodima

¹ To ima biti onaj natpis, što ga donosi Farlati-Coleti VI, 308.

² Stari pisci hrv. XX, 200.

³ Rešetar, Toma Natalić Budislavić i njegov Collegium Orthodoxum u Dubrovniku (Rad Jug. akad. 206., 137.).

mrkansko-trebišnske biskupije i pokazivao se spravan oskrbiti biskupiju svojim imašem, kad bi on bio imenovan za biskupa.¹ To je također došlo do ušiju pjesniku Zlatariću, te se stoga ruga Tomi, kako je spravan stvarati nove biskupije, samo da se i sam dokopa mitre: Pronto a fare vescovadi.

Cerva kaže u svojim „Viri illustres“ (sv. 5., str. 1709.), da je Maro Battitore bio čestit čovjek, dosta obrazovan i prijatelj muzâ, ali pored svih tih pohvalnih riječi ispovijeda, da do njegovih ruku nije doprla nikakova Marova radnja: at vero propria Marini lucubratio nulla ad meas manus pervenit. Kanonik je Toma g. 1606. imenovao Mara prvim epitropom svoje oporuke, ali kasnije u tumaču dodanom oporuci i u drugim dodacima na prvom mjestu imenova svojim epitropom nadbiskupa dubrovačkoga. Budući da su već g. 1609. bili imenovani tutori maloletnoj Marovoj djeci, to je on po svoj prilici te godine i preminuo, i to možda nenadno, jer mu se oporuka ne nalazi u notarijskim knjigama u Dubrovniku.

Mi sad znamo za oca, djeda i pradjeda Mara Battitora, ali pored svega toga ne znamo ni sada ništa o tomu, kaošto nijesmo znali ni prije, je li on bio što u rodu s pjesnikom Andrijom Čubranovićem ili je li on uopće potjecao od Čubranovića, koji su se zlatarijom bavili. Da je on bio s pjesnikom ili Čubranovićima u rodu, držim, da bi to bio istakao u posveti Jedupke. To bi bio možda napomenuo i biskup Toma u svojoj oporuci, u kojoj napose govori o Batorima, a napose o Čubranovićima, što ne bi činilo, da su se Batori prije zvali Čubranovići. U „Genealogia degli Antonini“ kod male braće u Dubrovniku zabilježeno je, da su Battitorri oko g. 1460. došli iz Genove u Dalmaciju: Battitorri da Genova verso 1460. I doista u spisima dubrovačkog arkiva više puta spominju se Battitorri (Batori) iz Genove u drugoj polovini XV. v. kao aurifices salariati communis. Oni su naime kao zlatari bili namješteni u kovnici novaca. Držim, da i Maro Battitore vuče svoju lozu od tih genovskih Batora.

¹ To je obećanje kasnije i izvršio ostavivši u dodatku svoje oporuke od 1. maja 1606. znatno imaše svojim nasljednicima na mrkansko-trebišnskoj stolici.

